

[Kulturministeren]

der måtte afspejle sig i den undersøgelse, man nu har lavet.

Jeg vil godt sige til sidst, at udgangspunktet stadig er at basere den kommunale elevstøtte på en frivillig aftale med kommunerne, sådan som det i øvrigt har fungeret på udmærket måde igennem ganske mange år.

Forhandling

Aage Frandsen (SF):

Indledningsvis vil jeg godt takke kulturministeren for positiv tilslutning – skal vi sige i abstrakt form – til tankegangen om, at man skal gøre noget ved problemet.

Dernæst vil jeg sige, at når vi diskuterer ordet frihed, så er det altså et spørgsmål, om det er elevernes frihed eller det er kommunernes frihed. Det kan godt være, at man kan lave frivillige aftaler med kommunerne, som indebærer, at flere kommuner frivilligt yder tilskud. Problemet eksisterer bare for de elever, som er så uheldige at bo i de kommuner, der har valgt friheden til at give eleven ufriheden. Derfor synes jeg, at det, når man diskuterer frihed, er spørgsmålet: Hvem er det, man i det her tilfælde vil give friheden?

Vi opfatter i SF efterskolerne som en blomstrende underskov i det danske uddannelsessystem. Efterskolerne har det tilfælles, kan man sige, at de giver alternative tilbud til unge på 8.-9. klassetrin. Det, der er karakteristisk, er, at tilbudene er meget forskellige. Der er holdningsefterskoler, men holdningerne er meget forskellige. Der er efterskoler, der giver særlige tilbud, men de særlige tilbud er meget forskellige. Det kan vi godt lide i SF. En del af den frihedsopfattelse, vi har, er, at der er tale om mangfoldighed, og det er efterskolerne udtryk for.

Efterskolerne er også fint i overensstemmelse med den danske skoletradition, dvs. et frisindet skolesyn, som indebærer frihed for Loke som for Tor, frihed for dem, der vil lave én skoleform, og også frihed for dem, der vil lave en anden skoleform. Vi vil værne om denne frihed, uanset hvad det betyder af forskellige skoleformer. Det er ikke os, der skal bestemme, hvad andre vælger af skoleform.

Unge i 15-16-årsalderen kan godt være skoletrætte. Unge i den alder kan have brug for miljøskift. De har brug for at prøve kræfter, ta-

ge nye udfordringer op. De er i den alder ofte inde i en udvikling, som gør, at de har godt af at komme hjemmefra i en periode. Unge og forældre kan godt have glæde af at, skal vi kalde det blive fri for hinanden. Der er masser af eksempler på, at denne frihed medfører, at begge parter kommer til at respektere hinanden og i virkeligheden også kommer til at holde mere af hinanden. Det er dér, efterskolen giver et særligt tilbud, som ikke kendes i folkeskolen.

Efterskolerne appellerer til unge med tilbud, som folkeskolen ikke kan give bare på nogenlunde samme måde. Det gælder naturligvis i form af det miljøskift, som efterskolerne er udtryk for, men det gives også ved, at efterskolerne har helt særlige tilbud til unge med særlige interesser og med særlige forudsætninger.

Der er således idrætsefterskoler, erhvervsorienterede efterskoler, efterskoler, der lægger vægt på en kobling mellem det teoretiske og det praktiske, og så er der endelig – det er bl.a. dem, der har haft vækst i de senere år – efterskoler, der særlig tager vare på elever med indlæringsmæssige problemer.

Mange efterskoler er holdningsefterskoler. Nogle efterskoler bygger på de Grundtvigsk-Koldske traditioner, andre på indremissionske traditioner og andre igen på arbejderbevægelsens traditioner. På den måde har de unge mulighed for at stifte bekendtskab med en række holdninger, som de ikke på samme måde ville møde, hvis de fortsatte i folkeskolen. De vil på den måde også få særlige udfordringer, og det vil bidrage til at modne de unge.

Efterskolerne har i de senere år været i stand til på glimrende vis at tilpasse sig de særlige behov i det danske uddannelsessystem, der specielt appellerer til unge.

Efterskolerne er vigtige på grund af det miljøskift, det kan give. Det er kun naturligt, når vi tager i betragtning, at det drejer sig om unge i 14-18-årsalderen. Tidligere flyttede mange unge hjemmefra i den alder. Det er kun naturligt, at efterskolerne de senere år har oplevet en ganske betydelig stigning i søgningen, idet unge i dag er mere udviklede og mere modne end tidligere. Tidligere flyttede mange unge allerede i 14-årsalderen hjemmefra for at arbejde. Jeg er derfor ikke i tvivl om, at mange unge virkelig har godt af at komme hjemmefra for at, lad mig sige det på den måde, blive fri for forældrene, og for at forældrene kan blive fri for børnene.